

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **L. K.**, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 21. 11. 2002, č. j. OAM-10827/VL-19-P16-2001, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2005, č. j. 9 Az 107/2003-42,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 21. 11. 2002 zastavil žalovaný řízení o udělení azylu žalobkyni podle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Žalobkyně napadla toto rozhodnutí žalobou u Městského soudu v Praze; ten žalobu zamítl rozsudkem ze dne 19. 12. 2003.

Žalobkyně brojila proti tomuto rozsudku kasační stížností; zároveň požádala o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Městský soud nato zaslal žalobkyni formulář prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech a vyzval ji, aby soudu vrátila řádně vyplněný a potvrzený formulář ve lhůtě deseti dnů. Žalobkyně doručila soudu vyplněný formulář dne 3. 11. 2004; ve formuláři přitom proškrtla všechny rubriky týkající se příjmu a majetku. Městský soud žalobkyni následně vyzval, aby sdělila, z jakých finančních zdrojů hradí náklady na pobyt v České republice, pokud pobývá v soukromí, a nemá přitom žádné příjmy ani majetek. Žalobkyně soudu opětovně zaslala formulář vyplněný tímž způsobem jako formulář předchozí.

Usnesením ze dne 22. 2. 2005 zamítl městský soud návrh žalobkyně na ustanovení zástupce; v odůvodnění uvedl, že žalobkyně přes výzvu neupřesnila své finanční a majetkové poměry a neobjasnila, z čeho hradí svůj pobyt v České republice. Nedoložila tedy, že nemá dostatečné prostředky, a nejsou tak u ní dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Toto usnesení bylo žalobkyni zasláno společně s výzvou, aby předložila plnou moc udělenou advokátu, který ji bude v řízení o kasační stížnosti zastupovat.

Žalobkyně napadla usnesení včasnou kasační stížností, doplněnou podáním ze dne 7. 6. 2005. Uvedla zde, že v průběhu azylového řízení byl několikrát změněn zákon o azylu, a žalobkyně neměla kvůli špatné znalosti českého jazyka možnost prostudovat tyto změny. Neznalost českého jazyka jí znemožnila odpovědět i na výzvu soudu; v ruském jazyce ovšem výzvu nedostala. Dodala též, že stále bydlí u kamarádů, kteří jí poskytují veškerou pomoc, a spolupracuje s církví. Nemůže nostrifikovat svůj diplom, a proto těžko shání práci; krom toho ani nemá právo být zaměstnána. Závěrem žalobkyně navrhla, aby usnesení městského soudu bylo zrušeno. Požádala též o to, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti - stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost je částečně nepřijatelná; ve zbytku pak není důvodná.

Převážnou část skutečností, které žalobkyně vylíčila ve své kasační stížnosti, nelze považovat za řádně uplatněné důvody kasační stížnosti, jak je vymezuje ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Jednou ze zvláštních náležitostí kasační stížnosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) je i označení důvodů, pro něž stěžovatel (tedy osoba podávající kasační stížnost) napadá rozhodnutí krajského (městského) soudu – tzv. stížních bodů. Stížní bod musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Důvody uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. jsou jen obecnými kategoriemi, které musí stěžovatel v kasační stížnosti naplnit konkrétním a jedinečným obsahem, a nestačilo by tedy, pokud by stěžovatel v kasační stížnosti pouze citoval znění tohoto ustanovení; stejně tak však nepostačuje, pokud je kasační stížnost toliko sepsáním konkrétních osobních potíží, které – byť třeba i volně souvisely se správním a soudním řízením ve věci azylu – nelze nijak právně kvalifikovat, protože nespovídají o pochybeních soudu či správního orgánu při vedení řízení nebo při vytváření právního úsudku.

Žalobkyně uvádí, že neměla možnost seznámit se s novelizacemi zákona o azylu; toto tvrzení však nemá žádný vztah k rozhodnutí, jímž soud žalobkyni neustanovil zástupce proto, že žalobkyně navzdory výzvě soudu nedoložila své majetkové poměry. Ani z popisu obtíží při hledání práce a z vylíčení osobní situace, v níž žalobkyni pomáhají kamarádi a církev, není patrné, jak zde zmíněné skutečnosti vypovídají o procesních pochybeních soudu nebo o nesprávnosti jeho právních závěrů. Tato tvrzení tedy nelze považovat za řádné kasační důvody ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž za tzv. důvody jiné podle § 104 odst. 4 s. ř. s. V části založené na těchto jiných důvodech je proto kasační stížnost nepřijatelná.

Jedinou přezkoumatelnou námitkou s kvalitou stížního bodu tak zůstává námitka vady řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] spočívající v tom, že žalobkyně nedostala výzvu soudu v ruském jazyce, a jelikož český jazyk ovládá jen špatně, nemohla odpovědět na položené otázky. Této námitce Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

K tomu, aby soud mohl komunikovat s účastníkem v jeho mateřském jazyce odlišném od jazyka českého, by bylo třeba ustanovit tlumočníka; to však soud činí jen tehdy, vyšla-li potřeba ustanovit tlumočníka v řízení najevo (§ 18 odst. 2 občanského soudního řádu, § 64 s. ř. s.). Tato podmínka významně zužuje pomyslnou množinu cizinců vystupujících v řízení před soudy na území České republiky a plyne z ní, že ne ve všech případech, kdy je mateřštinou účastníka řízení jiný než český jazyk (tedy kdy je účastníkem řízení cizinec), je dána povinnost soudu ustanovit takovému účastníku tlumočníka. Tato povinnost vzniká soudu zpravidla tehdy, pokud o to účastník řízení požádá a pokud by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem. Potřeba tlumočníka musí být zcela zjevná a musí z řízení vyplynout sama: není na soudu, aby ze své vlastní iniciativy zjišťoval, zda jsou naplněny podmínky ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. Z toho plyne, že soud není bez dalšího povinen zasílat účastníkovi řízení překlad rozhodnutí či jiných písemností do jiného jazyka, a to ani tehdy, je-li takový účastník žadatelem o udělení azylu. Tento formální znak účastníka řízení totiž nepostačuje (v tom se řízení před soudem liší od řízení o žádosti o udělení azylu před žalovaným, v němž má účastník řízení ze zákona právo jednat v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět, a žalovaný mu za tím účelem poskytuje bezplatně tlumočníka na celou dobu řízení - § 22 zákona o azylu): naopak je nutné, aby byl naplněn znak materiální, totiž zjevná potřeba tlumočníka právě v konkrétním případě.

Taková potřeba nicméně v řízení se žalobkyní nevyvstala. Z obsahu spisu je patrné, že žalobkyně sepsala svůj žalobní návrh dobrou češtinou; i kasační stížnost, již žalobkyně napadla zamítavé rozhodnutí soudu ve věci samé (tj. ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného o zastavení řízení), byla vyhotovena v českém jazyce. Konečně pak i formulář potvrzení o majetkových poměrech, který Městský soud v Praze zaslal žalobkyni spolu se svou první výzvou, vyplnila žalobkyně v češtině. S ohledem na tuto skutečnost neměl soud důvody pochybovat o schopnosti žalobkyně porozumět úředním písemnostem vyhotoveným v českém jazyce a zajistit si kontakt se soudem v českém jazyce. Proto nepochybil, pokud i další výzvu, již žádal o upřesnění majetkových poměrů žalobkyně, vyhotovil v českém jazyce.

V povinnostech ani v možnostech soudu není zajišťovat účastníkům řízení automaticky úřední komunikaci v jejich mateřském jazyce. Pokud se cizinec rozhodne žít na území státu, jehož jazyk není jeho jazykem mateřským, musí být srozuměn s tím, že komunikace s orgány státní moci, zejména písemná, bude probíhat právě v tomto jiném jazyce. Zvláště za situace, kdy cizinec podá jakoukoliv písemnou žádost a předpokládá písemný kontakt s orgány, které o ní rozhodují, je v jeho vlastním zájmu dbát svých práv a dát najevo, že je mu v řízení třeba tlumočníka. To žalobkyně neučinila, a její námitka proto nemůže obstát.

V kasačním řízení tedy žalobkyně uplatnila převážně důvody, které nelze považovat za stížní body ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s.; kasační stížnost je proto částečně nepřípustná. Jedinou přípustnou námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou; jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost pro nedůvodnost (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému

správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu